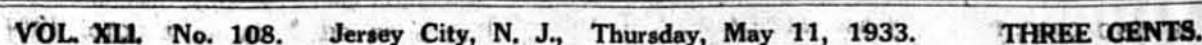
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.


OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 108. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 11 травня 1933. VOL. XLI. No. 108. Jersey City, N. J., Thursday, May 11, 1933. THREE CENTS.

З РОБОТАМИ Й ПЛАТНЯМИ ДЕЩО ЛІПШЕ

НЮ ЙОРК. — В квітні зросло число занятих по фабриках робітників на 2.2%, а платні на 4.4%. Є це замітне з того боку, що саме в тім місяці, у порівнанню з березнем, завжди роботи маліють. Від 1914 року були всього тільки два роки, коли квітень виказував збільшення робіт у порівнанню з попереднім місяцем.

У минулім році число фабричних робітників стейту Ню Йорку було в тім самім часі на 11.3% менше від теперішнього стану, а платні були менші на 20%.

СТВЕРДЖУЮТЬ ДАЛЬШЕ ПІДНОШЕННЯ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТЕНЬ.

ВАШИНГТОН. — Департамент праці дістає дальші звідомлення з ріжних міст про те, що фабрики дають працю чимраз більшому числу робітників, підносячи заразом платні, а то від 5 до 20%. „Плентерс Нот енд Чоколейт Компані" в Софолк, стейт Вірджінія, піднесла робітникам платні на 20 процентів, „Армстронг Робер Компані" у Вест Гейвен, Конетикот, на 10%, „Бібермен Бродерс, Інк.", у Филаделфії на 5%, „Гудір Тайр енд Робер Компані" в Акрон, Огайо, на 12 і пів проценту, і т. д.

УСУНУЛИ МАЛЯРЯ З КОМУНІСТИЧНИМ НАХИЛОМ.

НЮ ЙОРК. — Заряд величавого будинку в славнім „Ракефелер Сентер" подякував за роботу славному еспанському стінному малиреви Дієгови Рівері, котрий був нанятий виконати три малюнки на стінах галі. Рівера щойно зачав роботу і не намалював ні одного образу в цілости, але йому виплачено цілу належитість за замовлену роботу, в сумі $21,009.

Ріверу усунено на жадання Ракефелера мол., котрий не погоджується з концепцією малюнків, у яких пробиваються, на думку Ракефелера, комуністичні симпатії маляря. Рівера хотів умістити на стіні Великої Галі між иншими й образ Леніна, котрий стискає руки жовніра, робітника і Мурина.

Кажуть, що Рівера дуже огірчений тим рішенням. Він навіть шукає адвоката, щоби добиватися своїх прав. Каже, що комісія з Ракефелером затвердила попередно його концепцію. А Ракефелер твердить, що правдивий образ робить цілком інше враження, ніж його можна було мати з того, що Рівера попередно накреслив.

РАТУЮТЬСЯ ПЕРЕД ЛІЦИТАЦІЯМИ.

ГАРТФОРД (Конетикот). — У стейті Конетикот є таке положення, що коли леґіслятура не заявиться за здержання ліцитації задовжених домів, то зліцитують доми в цілім стейті, а то за залеглі податки. Та є надія, що ліцитації будуть здержані.

ТЯЖКО ЗНАЙТИ ПОСЛА ДО НІМЕЧЧИНИ.

ВАШИНГТОН. — Нова адміністрація не може підобрати відповідного посла до Німеччини. Рузвелт попирає Нютона Д. Бейкера, але той відмовляється.

ЗА ПОЛЕКШІ ФАРМЕРАМ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Не буде економічного порядку, поки промисловці зі сходу не підуть на руку фармерам і не буде соціяльного вирівнання між фармерами і промислом. Таке говорив секретар Волес.

ПИВО Й БАРА.

ОЛБАНІ. — Стейтова алькогольна контрольна рада ще не рішилася, чи має дозволити на продажу пива за барами.

РЕЦЕПТИ НА АЛЬКОГОЛЬНІ НАПИТКИ.

ВАШИНГТОН. — З днем 15 травня входять у життя нові приписи про видавання хорим лікарських рецепт на спожиття алькогольних напитків. Лікарі можуть тепер видати рецепту на такі напитки на протяг цілого місяця, а в „спеціяльних" випадках на протяг 90 днів. Про ті осванні дозволи треба негайно повідомляти „супервайзор-а оф перміттс". Лікарі обовязані держати книжки, в які треба вписувати точно всі видані рецепти.

НОВИЙ БОНУСОВИЙ ПОХІД.

ВАШИНГТОН. — Столиця готується приняти новий похід ветеранів, котрі домагаються негайної виплати ветеранського бонуса в готівці. Секретар президента Рузвелта займається опікою над тими ветеранами. Для них призначать місце в Форт Гонт, близько столиці, в стейті Вірджінія.

З Ню Йорку надіються яких 1,000 ветеранів.

ТРЕБА ЗІБРАТИ ІМІҐРАЦІЙНІ ПРИПИСИ.

НЮ ЙОРК. — Полковник Деніел Мек Кормек, новий ґенеральний еміґраційний комісинер, заявляє, що треба негайно взятися за скодифікування іміґраційних приписів і судових рішень, які відносяться до іміґраційних справ. Щойно тоді буде можна справити те, що є невідповідне.

ДО ВІДДІЛІВ СОЮЗА УКРАЇНОК АМЕРИКИ В ДІТРОЙТ, ШІКАГО И ОКОЛИЧНИХ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ.

Голова й організаторка Союза Українок Америки, п. Олена Добуш-Лотоцька, приїде 17 травня до Дітройт, а 1 червня до Шікаго й відвідає всі тамошні відділи СУА та відбуде з ними зібрання.

Також відвідає по змозі Клівленд, Акрон та інші близькі місцевости, де є відділи СУА, або де хотять заложити нові.

Просимо заповісти зібрання і повідомити про те п. Лотоцьку на адресу:

Mrs. Helen Dobush-Lototsky,
4123 Clippert Ave., Detroit, Mich.

В Шікаго:

Mrs. Helen Dobush-Lototsky,
c/o Ukrainian World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.

Анастасія Вагнер,
Марія Жуковська,
писарки СУА.

ЛІСНИЧИЙ ЗАСТРІЛИВ ПАРУБКА.

У Бринцях біля Львова стрінувся лісничий В. Щепановський у лісі з двома молодими парубками з того села, з Цімером і Пуделком, які, побачивши його, почали втікати.

Лісничий намагався їх задержати, але дарма. Тоді він стрілив з револьвера, трапив Цімера в серце і поклав його трупом на місці. Горячкуватий лісничий станув тепер перед судом під замітом убивства.

СКІНЧИЛИ З САМОСТІЙНИМИ ГОСПОДАРЯМИ.

В селі Котові, центральночорноземної области, місцева влада вже давно відібрала від самостійних господарів усю землю і дала її колхозам. Тепер котовський сельсовіт, місцева партійна ячейка й управа колхозу „Путь Леніна" відібрали від тих самостійних господарів інвентар та насіння. Щоби перевести цю операцію, вони скликали цих господарів на „сход", а тимчасом по домах ходили комуністи та забирали інвентар і насіння.

ПОЧТА В ЯМІ.

До дирекції північних залізничих доріг у Росії приніс листонош 30 зовсім мокрих листів. Чорнило розплилося, текст зіллявся в одну темно-фіолетову пляму.

— Чому такі мокрі?

— Пустив мороз — відповідає листоноша.

— А ви що, держите почту в ямах і чекаєте, аж пічне топитися сніг?

Він засміявся, а шепотом каже:

— Відки ви це знаєте?

Показалося, що якийсь випадково переходячий через подвіря 78. московського почтового відділу побачив, що з ями вистає пачка листів. Візвано почтових робітників і вони витягнули зі снігу багацько почтової кореспонденції.

— Ну, вистарчить — сказав завідуючий відділом.

— Товаришу завідуючий, там під снігом ще щось лежить.

— Буде недоцільним тратити сили на рубання леду. Однако весною пускає. Коли розтопиться, то візьмете й рознесете цю кореспонденцію.

ГАНЕБНИЙ УЧИНОК ПОЛЬСЬКОГО КОЛЬОНІСТА.

„Українське Слово" (Буенос Айрес, Арґентина) пише: „В Апостолес жив урядник міністерства земель і кольоній, Іван Ґонзалес. Жив у місточку враз з родиною 15 літ. Часто виїздив з дому на місяць і більше, виробляв пляни тай давав опінію, чи дану льоту забудовано після приписів. Від такої опінії залежало, чи даний господар дістане т. зв. „Тітульо де пропіедад".

Дня 23. березня ц. р. виїхав Ґонзалес верхи до одного кольонеста, Поляка Антона Бойковського, щоби зібрати й вислати до міністерства остаточні дані щодо його чакри. Робота затягнулася до пізна, тому Ґонзалес заночував у Бойковського, котрий у ночі вбив Ґонзалеса в страшний, звірський спосіб. Сам акт убивства тревав довго — кілька годин, чого вислідом ціле тіло скатоване так, що в повнім значінню слова нема місця цілого на цілім тілі, колом, ножем, мачетом (рід шаблі), канчуком, горяче залізо прикладав до ніг і живота, горячий дріт пхав в уха, а накінці звязав цілого шнуром тай задушив за шию. Тоді аж, певний, що Ґонзалес вже „заоплтшони", пішов на поліцію до Апостолес і зголосився, що вбив чоловіка. Тепер сидить на поліції з цілою родиною, де примушують його до зізнання тії справі.

Насувається питання: звідки взялося таке звірство в Поляка Бойковського? — Відповідь не трудна. В 1930 р. відбувалася відома пацифікація-масакра Українців у Східній Галичині. Справники страшних знущань не зістали покарані, але навпаки, зістали добре винагороджені, як певного роду герої. А Ліґа Націй устами д-ра Сато також апробувала пацифікацію.

Бойковський певно читав про ті бандитські подвиги Поляків і дух польський жорстокий вступав у нього. Чомуж би й він не відзначився таким подвигом тут? Там у Східній Галичині автохтонами Українці, а тут — „кріолльос". От і попробував і виконав пацифікацію бодай над одним автохтоном. Цікаво, чи польський уряд винагородить і Бойковського за цей подвиг. Може дав би йому ордер, та арґентинська поліція винагородить його інакше: дасть йому „Тієрра де Фуего".

Ми свідомі того, що повищий акт Поляка Бойковського стягне неславу на всіх Поляків в Арґентині. Та це нас ані не свербить, ані не болить. Як Поляки стелять, так будуть собі спати. Однак багато Українців мають польський пашпорт, через котрий будуть Арґентинці вважати неодного Українця Поляком. Тому тепер час, найвищий і конечний, добре себе відріжнити від Поляків. Ми не маємо свого українського консуляту, котрий дав би нам український пашпорт. Тут у Буенос Айрес маємо своє Т-во „Просвіта", що може дати кожному свому членови леґітимацію, що він Українець.

Українці мусять ужити всіх сил, щоби наших кольоністів не називали „Полякос". Аж тепер повинен цьому прийти кінець.

—o—

СМЕРТЬ БАГАТОГО УКРАЇНЦЯ В БРАЗИЛІЇ.

Бразилійські часописи розписуються про Українця Антона Тимця, який недавно вмер нагло в Куритибі. Був він родом з Західної України. Перед трийцятьма роками виїхав з Куритиби до Північної Америки, де замешкав у Сан Франсиско, в Каліфорнії, і працював як огородник. В тім часі постарався за американське горожанство. Перед кільканадцятьма роками повернувся до Парани й замешкав у Куритибі. Носився з гадкою заложити огородничу школу для Українців, але мабуть не знайшов відповідного місця. Працював не з потреби, як простий робітник, але радше, щоби час забити, бо був нежонатий. По смерти суд занявся списанням інвентаря та, переглядаючи папери, знайшов банкові книжочки на пів міліонову суму, майже всю зложену в північно-американських банках. Тому, що Тимцьо був нежонатий, судові власти почали шукати правних спадкоємців. По довшім часі господар дому, Українець, у котрого мешкав померший Антін Тимцьо, знайшов між старими часописами тестамент, написаний ще 1921 року в Сан Франсиско. Цей документ установив виконавцем американського консуля. У цім тестаменті Тимцьо назначив одну десяту частину свого майна на школу в Ню Йорку, у котрій вчилося багато Українців. Другу десяту частину призначив на найдільнійше товариство в Україні, після розсуду сестри, Ромки Тимцьо, мешкаючої у Львові, як також Теклі і Юрка Дениса, мешкаючих у Сан Франсиско.

Вісім десятих частин свого майна померший призначив своїй сестрі, Романії Тимцьо, замужної Турянська, мешкаючої у Львові, свому братови Йосифови Тимцьо зі Львова і сестрінкам Марії Тимцьо і Теклі Денис зі Сан Франсиско.

ШКІЛЬНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В КОЛПЦІ.

Дня 2. квітня ц. р. відбулося в Копці (Дрогобиччина) Шевченківське Свято, в якім брала участь шкільна дітвора своїми деклямаціями. Другого дня, 3. квітня, місцева вчителька сварила на дітей та називала їх лайливими словами. У відповідь на це діти вийшли зі школи. Вчителька повідомила про це поліцію. У вівторок, 4. квітня, поліція перевела слідство в шкільній канцелярії. Василь Дуб пішов зі скаргою проти вчительки до шкільного інспектора. Секретарка інспекторату, списуючи протокол, сказала: „Ви всі такі, не хочете вчительки Польки". Але забула вона, що саме такі вчительки викликують це. Дня 4. квітня поліція арештувала чотирох хлопців і відставила до Трускавця.

ЦІКАВІ ЗЛОДІЙСТВА В КУРИТИБІ.

Від часу до часу мусять у Куритибі (Бразилія) відновлювати світло по вулицях. Таке відновлення було і в минулому місяці. На 1,189 жарівок було 644 спалених. Ця крадіж жарівок завсіди поновляється, а вono багато коштує. Однак рідко вдається зловити злодіїв жарівок.

ПРИВИД УКРАЇНСЬКОГО СЕПАРАТИЗМУ ДУШИТЬ МОСКОВСЬКИХ ЧЕКІСТІВ.

МОСКВА ПЕРЕВОДИТЬ „ЧИСТКУ" КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА УКРАЇНІ ТА УРЯДОВІ АПАРАТИ, ЩОБ ВИКОРІНИТИ УКРАЇНСЬКИЙ СЕПАРАТИЗМ.

МОСКВА (СССР). — Москва дуже занепокоєна акцією української еміґрації, яка веде поза Росією пропаганду за незалежність України й шукає серед народів світа зрозуміння та підтримки цієї української національної акції. Московські чекісти, та взагалі „правовірні" Сталінці, стараються вишукати український націоналізм та сепаратизм в українській літературі, в наукових працях, в органах комуністичної влади на Україні й у самій комуністичній партії.

Тепер під підозріння попали всі ті комуністи, які колись мали хоч найменше діло з українським національним рухом, або не визначилися активною боротьбою з українським сепаратизмом. Москва переводить знову „чистку" комуністичної партії на Україні, а також „вичищує" від „контрреволюційних" елементів ріжні органи адміністраційної влади, професійних організацій, кооперативних, агрономічних і т. д. Газета „Комсомольская Правда" далі веде „хрестоносний" похід проти українського сепаратизму й націоналізму й домагається змусити всіх українських учених, письменників, членів комуністичної партії та цілий український нарід твердити, що Українці й Москалі є одна нація, а велика Росія — їх неподільна батьківщина.

ЖИТТЯ МАГАТМИ ҐАНДІЯ В НЕБЕЗПЕЦІ.

ПУНА (Індія). — На другий день своєї голодівки Магатма Ґанді через млости впав у непритомність. Лікарі признають стан його здоровля дуже слабим і бояться, що дальша голодівка скінчиться смертю цього націоналістичного провідника Індійців. До Ґандія завізвано з Бомбею найліпшого в Індії лікаря, який має дати йому медичну допомогу.

Приятелі Ґандія докладають усіх зусиль, щоб намовити його припинити свою голодівку. На заклик Ґандія вже припинилася пасивна боротьба проти Британії, яка ведеться без перерви вже кілька років і приносить величезну шкоду англійським торговельним інтересам в Індії.

НАБИЛИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖИДІВ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Підчас бійки між студентами фашистами та Жидами у віденському університеті набито кількох американських Жидів, студентів університету. Девять з них внесли до американського консуля скаргу й просять у нього захисту.

ПАЛЯТЬ КНИЖКИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Берлінські студенти зібрали 25,000 книжок, які вони вважають ненімецькими, бо ці книжки написали німецькі автори Жиди. Всі ці книжки студенти хочуть спалити на площі перед берлінським університетом. Кілька вчених та літератів Німців заявили рішучий протест проти такого середньовічного вандалізму, але протест нічого не пособить, бо сам уряд веде пропаганду за спалення книжок.

АМЕРИКА ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ДОМАГАНЬ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Особистий посол президента Рузвелта, Нормен Дейвіс, який тепер веде підготові переговори в Европі, щоб сприяти більшому успіхови міжнародньої фінансово-економічної конференції, заявив особистому представникови Гітлера, д-рови Розенберґови, що Америка є проти домагання Німеччини дозволити їй зброїтися. Взагалі Америка виступає проти кождого збільшення зброєння.

Крім того Дейвіс заявив, що політика уряду Гітлера, коли вона не зміниться на конференції в справі обеззброєння, буде перешкаджати світовій економічній конференції.

МИТНИЙ МИР МІЖ АНҐЛІЄЮ Й АМЕРИКОЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Нормен Дейвіс добився в Лондоні того, що до світової економічної конференції й підчас конференції між Америкою й Анґлією встановиться митне порозуміння й не буде провадитися митної війни. Обидві сторони вбачають у цьому певні вигоди для себе, а тому й задоволені з такого рішення.

ЯПОНЦІ ДАЛІ ҐРОМЛЯТЬ КИТАЙЦІВ.

ТЯНДЗІН (Китай). — Японські війська знову перейшли ріку Лван і нестримно наступають далі на північний Китай. Головний штаб наступаючої армії каже, що цими днями будуть „надзвичайно вражаючі відомости" з фронту.

КРІВАВЕ ЗДАВЛЕННЯ СТРАЙКУ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Анархісти і синдикалісти закликали робітництво Еспанії до загального страйку, щоб показати свою зорґанізовану силу. Притім вони урядили кілька бомбових вибухів у публичних місцях.

Заходами республиканської влади страйк спаралізовано, але в часі заворушення вбито 9 осіб.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОТРЕБА ПРАВДИ.

Хто слідить за поступом американської публичної опінії, той не міг не доглянути поважного звороту, який наступив у ній останніми часами супроти европейських справ. Якіб не були порушуючі чинники цеї зміни, всетаки ніде правди діти, що Німеччина стратила багато симпатії від так званої національно-соціялістичної революції. Навіть люди, які признають отверто байдужність до европейських справ, ба навіть люди, які не малиб нічого проти наслідування Гітлера в Америці, на дні серця мають певні вироблені почування проти Німеччини, і то почування, яких вони ще недавно не мали.

Не могли цього не бачити ті, яким залежить на знищенню доброї слави Німеччини, у першій мірі Поляки. Як тільки проявився зворот у публичній опінії Америки супроти Німеччини, зараз висунулися Поляки, щоби впхати при цій зміні свою печеню. Вони, що все на цю опінію іритувались, кинулися приєднувати її для себе. Вони, що все нарікали на „жидовачіння" американської преси, тепер стали собі горнути до себе каштани з вогню руками ненавиджених ними Жидів.

Так званий синдикат польських газетярів у Ню Йорку видав тепер спеціяльний заклик до Поляків, щоби „використати цю нову еру редакційних настроїв". Синдикат збирається висилати до редакцій американських газет у Ню Йорку польських газетярів з відчитом, в якому мається порушувати ріжні питання заграничної політики Польщі, отже передовсім відносини до Росії й Німеччини; ріжні питання внутрішньої політики Польщі, отже „питання українське й литовське" та „проблема жидівська", далі роля Пілсудського й таке інше. Синдикат старається теж видати в найблизчому часі брошуру про Польщу, спеціяльно призначену для вжитку американських редакцій. Ріжні польські місцеві організації мають поширити цю публікацію серед Американців. Словом, Поляки хочуть використати вповні поворот у публичній опінії Америки. Кричать вони виразно: Куймо зализо, поки горяче.

Українцям антинімецька пропаганда може бути байдужна. Та байдужною не може бути польська пропаганда проти Українців. В цій пропаганді вони можуть знайти старих ворогів України, не виключаючи й большевицьких агентів, які тепер прихильно настроєні до Польщі через польсько-російське зближення. Може нас не обходити добро Німеччини, але це вже наше діло, щоб Україна не потерпіла через брехливу польську пропаганду. Як Поляки збираються ширити в світі брехні, то нам треба сказати світови правду про відносини між Польщею й Україною.

„БОЛЮЧА СПРАВА".

(Оригінальний допис до „Свободи").

I.

До Америки вправді доходять з Европи українські й польські часописи, а з ними й всілякі — більше й менше сензаційні вісти—однакож не зашкодить часом звернути спеціяльну увагу наших американських земляків на декотрі вісти того роду, що мають для нас спеціяльне значіння.

І так власне прийшла недавно до Варшави дуже інтересна вість з Риму, повторена потім у краєвій пресі, ось цього роду:

„У звязку з конференціями, які відбуваються під цю пору в Римі, у звязку зі зїздом німецьких і австрійських політиків кружляють поголоски, що Мусоліні приготовив новий плян укладу відносин в середущій Европі. У гру має входити відбудова давної габсбурської монархії, внаслідок злуки Австрії, Угорщини і Хорватії, відібраної від Югославії.

„Крім того мають приготовити спільний плян ділання проти совітів, при чому Мусоліні в засаді приймає **концепцію Розенберга** (теперішнього куратора Українського Інституту в Берліні. Ю. Гор.), що полягає на утворенню **білорусько-української держави** під контролею й управою німецько-італійсько-австрійської коаліції.

Щодо Польщі — то Мусоліні мав поставити Польщі ультимат з домаганням прилучитись до союзу Італія-Німеччина. Ту злуку мусіла би Польща окупити **віддачею коридору Німцям.** — Рекомпензацією за Поморя (коридор), на якім Польща одержала би свободу рухів до моря, були би економічні концесії на терені України та Білої Руси.

„Таксамо розглядали своєрідну форму прилучення Литви до Польщі. Теперішні конференції, що ведуться в Римі — мають за завдання вступне порозуміння та узгіднення становищ".

Знаючи польську політичну ментальність, можемо припустити, що того роду пляни пересічним польським політикам не дуже можуть припасти до вподоби.

Однакож в Польщі рішає властиво Пілсудський, а цей звик думати дуже широкими категоріями й не дає на себе впливати кличами пересічної товпи.

Тих **143** кільометрів польського берега не є чимсь дуже потішаючим, а пристань Гдиня багато коштує (крадено при її будові немало. Ю. Г.), а користи великої не приносить. Іменно море постійно її замулює і треба уживати завжди спеціяльних кораблів-черпаків, щоби її прочищувати від намулу й робити доступною для глибше ідучих кораблів.

Пілсудський думає реально і бачить, що того коридору, що відділює Східні Пруси від Німеччини — на завсігди не буде можна вдержати і що і так можна собі буде задержати певні права переїзду через коридор до Гдині, хоч би вона й перейшла в німецькі руки. Але за це краще було би, як би так прилучено до Польщі Литву, котра має далеко довший морський беріг, а крім того добру пристань Мемель, охрещену Поляками (по своїй звичці) „Клайпедою".

В цей спосіб зістала би зліквідована та литовська балачка, яка Польщі незвичайно доїдає. Адже й досі нема властиво дипломатичних зносин між Польщею і Литвою. Литва очевидно мусіла би дістати автономію і ще той невеликий округ, що тепер належить до Польщі, але перестала би бути самостійною державою, котра — хочі невелика — робить нераз Польщі прикрости в дипльоматичнім світі.

Здавалося би, що в цей спосіб зістала би легко розвязана також і справа **Вильна,** до котрого Литовці мають великі претенсії.

Але справа та не є така проста. Вильно — це тепер жидівсько - російсько - литовсько-білорусько-польське місто і з перевагою власне „літваків", то є по російськи говорячих Жидів. — Дотого лежить воно на етнографічній білоруській території.

Але хоч і як маршал Пілсудський реально, а заразом і широко понимає дані відносини, то вже щодо Вильна — він є чистим романтиком. Він же там до школи ходив, там є „Матка Боска Остробрамска" оспівана колись Міцкевичем в „Пану Тадеушу" — то якже той город мав би припасти Литовцям? В ніякий спосіб — і тому він дає ґенералови Желіговському в жовтні 1920 р. військо, гармати та муніцію і приказує йому „збунтуватися" та „на власну руку" заняти Вильно. Желіговський так і зробив, а по кровавій битві з Литовцями, заняв Вильно та прилучив до Польщі, котра в той спосіб поставила антанту перед довершений факт.

Ще перед трома роками маршалок Пілсудський сам в одним часописі признався, що то він сам заінсценізував цей „бунт".

Виходить отже, що і тепер, коли би прийшло навіть до признання Польщею плянів Мусолінія-Розенберга — то вона не схоче віддати Вильна новій українсько - білоруській державі.

А зрештою — що тут говорити лише про Вильно! А щож буде з рештою білорусько-українських земель, що тепер є під Польщею? Чи плян Мусолінія-Розенберга має відноситись лише до тих українсько-білоруських земель, що належать тепер до совітів?

У всякому разі ми покищо не знаємо ще щодо того нічого позитивного.

Та Польща, котра навіть маючи свое „королівство польське", підняла в 1830 р. повстання головно для прилучення до нього ще й „забрані землі", не відступить і тепер так легко від „своїх" українських та білоруських земель. Це річ більше як певна. Але що вона, числячися з тим, що відносини на Сході Европи набирають поволи признак правдивої кризи і розвязка тої кризи не далека — укладає свою власну концепцію тої розвязки — про це постараємося сказати осібно.

Юрій Горовенко.

(Далі буде).

ГІДНА ВІДПОВІДЬ.

Українські селяни Теребовельщини, спровоковані нападом теребовельських свинарів, про який ми вже оповідомили, дали їм належну і гідну відповідь. На день 5. квітня ц. р. проголосив П. С. К. у Теребовлі, що буде купувати і навантажувати беконові безроги. Українські селяни послухали заклику і на означений день привезли до Теребовлі стільки безрог, що два рази перевищили сподіваний контингент. День перед тим був вівторок (торговельний день), але селяни дуже мало привезли безрог. А в середу від самого ранку зі всіх сторін питалися телефонічно: чи привозити? Коли дістали потакуючу відповідь, почали везти. Варта було глянути: цілі обози селян їхали! На одній фірі по двох з добрими палицями, бо свинарі відгрожувалися. Теребовельський двірець вже давно не бачив такої маси підвод і стільки людей. Свинарі прийшли, подивитися, взяли хвіст під себе і відійшли. Не мали відваги зачіпатися. Союз завантажив 2 вагони, багато вернулися додому, а грубі штуки купували згінники. Але, о диво! Які були супроти наших людей чемненькі?! Казали нашому селянинови: „прошу, пане, що дати за вашу безрогу?" А давніше звертались до наших селян тільки з плюгавими і безличними словами і лайкою. Так на них подіяла зорганізованість наших селян і їх солідарність. От що може свідоме селянство!

Володимир Левицький.

В РЯДАХ АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕПУБЛИКИ (У. Н. Р.)

(4)

4. 6. Виходимо на фронт і через с. Лужок прибуваємо до м. Чернівців, де відбувся перегляд цілої бригади полковником Бурковським. Місто святкує нині лат. Боже Тіло, бо тут є латинський костел. Польська сотня, яка стоїть постоєм в Чернівцях, бере участь як почесна сотня при цьому святі. В ньому бере участь багацько місцевих людей. Перебуваючі польські частини працюють ревно від свого приходу сюди серед місцевих римо-католиків Українців (бувших униятів) та намагаються вплоіти в них, що вони Поляки, які забули польську мову. В місточку пускає хтось в обіг ріжні вістки, буцімто Німеччина мала виповісти війну Польщі, далі: Чехи пустили українські частини зорганізовані на Закарпаттю під проводом ген. Грекова та полк. Вариводи на Дрогобич, щоби заняти нафтовий район Галичини. Через це стягають Поляки деякі частини туди та відводять нашій команді Армії всі свої участки на правому крилі і т. п. Після перегляду цілої бригади — минає наш курінь с. Борівку, де є цукрівня та потім хутір Сокіл доходить до с. Мовіки. В ній є дуже гарно збудована велика цукрівня, довкола якої простягається гарний сад-парк. Тому, що це — велике село — стоїть в ньому ціла наша бригада.

5. 6. Виходимо дуже ранеько далі, бо на фронті нас потребують зараз. Полями та лісами, серед яких знаходимо знищені фільварки, доходимо до села Ялинця (10 в.). Тут стоїть також команда нашої бригади. Саме село велике, однак народ ворожо настроєний до нас. Є це район т. зв. червоних сіл, які співчувають большевикам. Причина цьому та, що недалеко звідсіля лежить село Качківка — „столиця" звісного на цілу околицю большевицького ватажка Криворучки. Він довго „воював" з обозами наших частин, а опісля з місцевими заможнішими господарями, а недавно мав застрілитися, бо попадав у полон наших. Нові наші частини минали досвіта 20 верств довгий фронт. Оподалік має стояти на фронті Запорозька група, яка там добре держиться. Червоні почали наступ на відтинку, занятім Поляками, й виперли їх, занявши станцію Рудницю та село Піщанку. Ідемо дальше до села Тахталії (7 в.), в якій закватирувалися 14. і 15. курінї, а 13. курінь в селі Маріянівці. Ждемо нетерпеливо завтрішнього дня, в якому маємо дійти до фронту. Прийшов наказ получити негайно телефонічною лінією команду бригади з курінем, що я виконав при напруженні зусиль усіх моїх хлопців. За деякий час вечером виникла ціла історія, мовляв, хто казав робити получення. Я звинув лінію, а в ночі знову прийшов наказ, негайно получитися. Правдиве „безобразіє" з наказами!

6. 6. Цілу ніч (а темна вона, хоч бий) проводимо лінію. Днем переводимо без відпочинку мобілізацію місцевих. На 58 обовязаних до явки, стало тільки 35. Інших стягнено під загрозою тілесної кари та покаранням родичів. В селі переведено ревізію, при якій знайдено багацько воєнного матеріялу. Получення з бригадою перервано нам двічі, тож треба було висилати стежу, що її направила. Вечером наказано звинути лінію, що тріває до півночі; курінь маширує на фронт до місточка Мясківки. Ідемо цілу ніч до год. 3. ранку. Гарматні відгуки доходять голосно до нас. Перемучені до крайности над раном ми в Мясківці (14 в.).

7. 6. Зараз таки ранеько зміняємо Поляків на фронті, які відійшли геть із цього участку. Осталася тільки до деякого часу польська артилерія, бо наша ще не прибула. Большевики стоять проти нас у селі Грячківці, де держиться сильно за мурами розбитого фільварку. Звідсіля пробували вони передше часто наступати на Поляків, однак ці відбивали їх своєю чисельністю та технічною перевагою. Своїми малочисельними сотнями заняли ми довгий фронт, який передше Поляки густо обсадили були; робимо це доволі рідкими заставами в чотах. Між ними є проходи, яких стережуть кулемети бічних чот. Сюди можуть червоні нічю пробратися на наші зади. Однак потішаємо себе надією, що й у большевиків не краще мається діло, бо їх також обмаль на фронті. Поляки відійшли на ліве крило, бо там червоні стали активними. Правору нашого куріня заняв позицію 2. кінний полк полк. Фролова; є це переважно бувші денікінці, що говорять тільки по московськи та стали на українську службу на окремих умовах — із таборів полонених в Польщі. Доходять вістки, що ген. Врангель, московський реакціонер, наступає на червоних із Криму та має наблизитися до Херсона й Миколаїва. Большевики держаться на фронті проти нас оподалік від Дністра, зза якого Румуни стріляють, якщо червоні до нього наблизяться. Мимо большевицького обстрілу мусів я провести лінію получення між 1. сотнею сотн. Іваненка (це сотник Н., Галичанин) та командою куріня. Ціле передполудне чути рушничну стрілянину ліворуч. Зараз пополудні повів противник наступ на нас силою біля 100 піхотинців та 30 кіннотчиків. Коли ми відбили — тоді звернувся він швидко на праве крило й ударив між наш курінь та 14-тий. Бій тривав три години; 14. курінь мусів був відійти за село Джугастру. Нам прийшлося загнути своє праве крило; грозила небезпека обходу нашого куріня. Над вечір команда бригади кинула свої запаси та кінноту Фролова в наступ й щасливо вдалося червоних прогнати на передші їхні позиції. Втрати були: в червоних 14 убитих, а з наших один важко ранений помер, та двох легко ранених відвезено до бригадної перевязочної. Коли наші хлопці 3. сотні побачили наступ бриг. резерви та бравурну атаку кінноти Фролова — кинулися відважно на червоних на правому крилі та їх виперли. Ця 3. сотня під командою хороброго командира, поручника Огніва — просилася в пробій на багнети на московські позиції, однак командир куріня не позволив, бо не маємо своєї артилерії, якаб спомагала таке завдання. Польські гармати стріляють, куди вони захочуть й не дають нам наводити обстрілу ворожих наступів. В ночі зміняє 3. сотня пор. Огніва 1. сотню сотн. Іваненка, що пішла на ліве крило куріня.

8. 6. Рано в год. 6. веде противник наступ на наше ліве крило. Однак сотня сотн. Іваненка тримається завзято й відбила наступ червоних. Тоді большевики спробували щастя на сотні пор. Огніва, але й це не повелося. Червоним мусіли донести їхні шпигуни, що прийшли на фронт недавно мобілізовані, тому почали так завзято натискати. Перед полуднем почалися знову завзяті спроби червоних прірвати наш фронт; як видно з їхнього маневрування, шукають вони слабого у нас місця для прориву, бо вчорашний не вдався. Наші мобілізовані держаться добре в бою, чого ми й не сподівалися, бо вишкіл був замалий та з поспіхом. Пояснити це можна тим, що це переважно бувші жовніри українських частин, від яких вони відстали при попередньому відвороті українських військ. Червоні напирають густими відділами, розвинувши червоні прапори та кричать до нас: „здайся в плен!" У відповідь хлопці били цільно в ці купи большевиків, які пробують тоді в другому місці. Відбито так пять червоних наступів. Але польська артилерія не допису, тож червоні не мають особливих втрат. Лежу на полі біля командира куріня та прошу раз-у-раз телефонічно команданта польської батерії, щоби стріляв так, як подають мені командири сотень. Однак цього мазура не переконає таке прохання навіть у його рідній мові; він бе, куди він захоче й переважно надармо. Кіннота Фролова мусіла йти в атаку, бо червоні сильним наступом проривалися вже між нашим та 14 курінем. Большевики не видержали удару фроловців та подалися взад. Ранений однак осаул полку Фролова. Варто було бачити, як кіннотчики йшли в атаку. Хлопці у завзяті в маленьких смушкових шапочках наче гураган летять з витягненими шаблями, побачивши, що їхній полковник, молоденький 26-літній Фролов, кинувся тільки з нагайкою в руці в атаку на червоних. Як бджоли свою матку — так вони випереджують свого командира, не дають йому надто наразити свого життя на небезпеку. Колиб не наша кіннота, миб сьогодня кепсько гостили. Й так маємо великі втрати, бо над вечір впав командір 3. сотні, пор. Огнів, та 5 його найкращих козаків. Був час, коли здавалося, що сотня не видержить, бо забракло було набоїв. Хлопці хотіли кинутися на багнети на наступаючих далі комуністів, але доставлено в час набої й кулемети й відбили їх. На фронті зявилися полк. Удовиченко та полк. Бурковський і керували боєм. Вечером бої втихли й червоні завернули на свої позиції з деякими втратами. В ночі зміняє нас 1. курінь, що стояв у запасі; однак він чисельно заслабий на такий довгий участок фронту.

(Дальше буде)

— Знаєте, Катерино, що мій чоловік дуже побожний.
— Чому так думаєте?
— Ще ні разу не бив мене в

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

73.

Тов. „Запорожська Січ", 371 від. У. Н. Союза в Ньюарку, Н. Дж., ухвалило:

1. З огляду на те, що конвенція забирає багато коштів і труду, а користи багато не приносить, щоби на будуче конвенції скасувати, а всякі справи вирішувати через референдум (пар. 133).

2. Не видавати календарів і не примушувати членів купувати, як не можна дати безплатно.

3. Часопис „Свобода", щоби була відділена від вкладок, а кождий член, який бажає читати, передплачував би згори, як це є для жінок.

4. Остаточно вирішити справу сиротинця; як не мож збудувати, то злучитися з істнуючим сиротинцем.

5. Зрівнати, як найбільше можна, вкладки з вкладками американських асекурацій так, щоби можна дістати нашу всю молодіж до У. Н. Союза. З високими вкладками тяжко це осягнути.

6. Відділові секретарі повинні бути платені з головної каси У. Н. С.

7. Діти, які є в молодечім департаменті за 25 цнт. місячної вкладки найменше 10 літ, а перепишуться до старших членів, щоб дістали якийсь зворот, хоч на шість місяців заплачення вкладок.

8. Як найбільше можна лучити старі відділи, де є їх забагато, а натомісць організувати молоді відділи з управою молодих людей, щоб дати молодіжи самоуправу й самоорганізованість.

9. Поправити 169 параграф статута, де говориться, що кождий член стараючийся о запомогу має це зробити в протягу шістьох місяців від дня його занедужання. Котрий член не зробить в приписаним часі, не буде управнений до запомоги. Це означає, що член може жадати запомоги і по тижневи свого занедужання, аби це було в протягу шість місяців, бо по шістьох місяцях пропало.

Пропонуємо, щоби означити виразно по трох або пятьох місяцях член може жадати запомоги, а не скорше.

Бажаємо поважаним делегатам якнайліпшого успіху в нарадах на добро нашої організації У. Н. Союза.

За уряд Запорожської Січи, 371 від. У. Н. Союза:

Петро Ковальчук, предс.; **Іван Наконечний,** касієр; **Олекса Шумський,** секретар і делегат.

74.

Проєкт бр. св. Івана Хрестителя, від. 56 У. Н. С. в Віліні, Вест Верджінія:

1. Щодо тих членів, які переступають на нову систему, а які не зможуть платити своїх вкладок та перейдуть на безплатне це є extended insurance, щоб по упливі часу, який їх поліса виказує, щоби могли вони задержати своє членство на далі, як зачнуть платити свої вкладки, не вертаючи того боргу, котрий вони мали в часі extended insurance,, а при тім, щоб вони платили таку саму вкладку, яку платили передтим.

2. Головних урядників не вибирати більше як на дві каденції, це є на 8 років, а потім часі, щоб такий урядник не міг кандидатувати на конвенції на уряд, а по перерві 4 років міг би стати знову.

3. Відділових секретарів повиннаб оплачувати головна каса. Таксамо кошти пересилання грошей і листів.

4. Діти, котрі в клясі на 25 цнт. місячно, повинні мати опуст, як переступлять до старших.

5. Пенсію головних урядників зменшити на 30 процент, а на це місце дати більшу пенсію головному предсідателеви. Головному предсідателеви дати роботу в канцелярії, котрий мав би більше часу на організаційні справи.

6. Під розвагу делегатам на конвенцію, аби не дали делегатам по 2 або 3 години на промови, як це було на минувшій конвенції. Такі делегати, котрі хотять мати промову дві години, або більше, най скличуть віче, а на конвенції нема на такі промови місця.

За уряд бр св. Івана Хрестителя, від. 56 У. Н. Союза:

Петро Вітенко, предсідатель; **Іван Шелева,** касієр; **Михайло Дуткевич,** секретар; **Іван Ковальчик,** делегат.

75.

Відділ 289 У. Н. С. в Айрондеквіт, Н. Й., на місячних зборах, дня 9 квітня 1933 ухвалив слідуючі проєкти:

1. Члени нашого відділу домагаються, щоб головна канцелярія У. Н. Союза сама покривала кошти щодо пересилки розметів до головного касієра. Таксамо, щоб Союз платив за лікаря за ново-приступаючого члена.

2. Щоби відділи поділити на округи, щоб до такого округа входило споре число відділів й деб мав знаходитися один головний урядник Українського Народного Союза.

3. Залишити малі відділи, котрі сповняють всі свої обовязки, які приписує статут, щоб їх не силувати щодо злуки з іншими віділами, бо тоді такі відділи чулисяб дуже покривджені.

За уряд тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289 У. Н. Союза:

Андрій Гусар, предсідатель; **Микола Головка,** секретар; **Анна Дронь,** касієрка; **Іван Байдак,** делегат.

76.

Ми, членкиці й члени від. 333, подаємо свої проєкти під розвагу делегатам 18-тої конвенції:

1. Не згаджуємось на нову систему задля того, що це є шкідливо для старших членів, котрі стоять довгі роки, а нині їм підвисшати то много членів і не всилі сплачувати старих вкладок.

2. Щоб головна конвенція відбувалась у тім самі місті, де є головний орган. При тім заощадиться гроші з конвенційного фонду, а ті гроші можна вжити на інші цілі.

3. Щоб молодіж діставала зворот або якусь нагороду, як переходить у старше членство.

4. Щоб часопис виходив як дневник, але щоб два рази на тиждень виходив на 8 сторін: 4 сторони в англійській мові для молодіжи, а 4 сторони в українській мові й, щоб більше писати про старокраєві новини, ніж до цеї пори було.

5. Щоби члени діставали календарі, як дарунок, від своєї організації раз у році. Але як більше, як один член з родини, то один календар вистарчає на ту родину.

6. Щоб наш орган видавав журнал бодай раз у місяць для нашої молодіжи з історіями в англійській і українській мові. Можна тим способом молодіж зібрати до організації У. Н. Союза.

7. Відносимося з пригадкою до головних і членкиць У. Н. Союза, щоби ми не забували про захист-сиротинець, бо це дуже важна ціль для українського загалу, щоби ми мали свій власний сиротинець, а не так, щоб українські сироти виховувалися по чужих захистах.

Бажаємо делегатам якнайліпшого успіху у 18 конвенції, щоби урядили якнайліпше для всього загалу У. Н. Союза й щоби У. Н. Союз розвивався, а не підупадав, як до цеї пори.

І щоб застановились як найбільше над тими старими членами, що є десятки років членами, а нині вже є суспендовані, а решта, то є декотрі, не всилі виплачувати своєї вкладки. Молодіж українська є важна справа під розвагу, бо то є наші наслідники, а до цеї пори ми не готові їх до себе зорганізувати.

За уряд від. 333 у Бервік, Па.:

Максим Данило, предс.;
Марія Кокоруло, касієрка;
Розалія Боберська, секр.

До дентиста прийшла жінка та стала жалітися на страшний біль зуба.

— Я вже пробувала один спосіб, який мені радила одна сусідка та впевняла, що мусить помогти. Одначе не помогло.

— Якийжеж це був спосіб?

— Голову треба обложити квасною капустою, — відповіла несміливо жінка.

— То ви повинні ще були дати до капусти смаженої ковбаси, — зажартував лікар.

—o—

WHEN IT'S SPRINGTIME IN THE ROCKIES.

When it's springtime in the rockies,
I'll be coming back to you,
Little sweetheart of the mountains,
With your bonnie eyes of blue.
Once again I'll say, I love you,
While the birds sing all the day,
When it's springtime in the rockies,
I'll be coming back to stay.

З ВЕСНОЮ В ГОРАХ.

Враз з весною в наших горах
Де Черемош, Прут гуде,
Чорнобрива Гуцулочко,
Я ще вернусь до тебе,
Й ще раз тебе поцілую,
Як пташки співатимуть,
В Чорногорі, в полонинах,
Літа щастя поплинуть.

"К."

НОВІ КНИЖКИ,

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ.

На сході — ми, написав Іван Чернява, оповідання — $ 95
Спомини з сербського фронту, дивні пригоди австрійського жовніра. Георг Д. Ціна — 35
В млаках, повість М. Дерлиця — 40
Ворохобня й інші оповідання, Вол. Леонтович — 45
Пригоди доброго вояка Швейка в Світовій Війні, Швейк на фронті. Ярослав Гашек. Авторизований переклад з чеського. Брошурована — 90
Запорожець, Луговий співаник — 40
Як добути красу і задержати молодість та здоровля. Написала Осипа Заклинська на основі студій та косметичної практики в Празі. 50 ілюстрацій — 75
Монограми до хрестикового вишивання — 65
Сонце заходить, Андрій Чайковський, історична повість з часів зруйнування Запорозької Січи. Оправлена — 1.00
Декотрих з повищих книжок у нас є у більшій скількости, а декотрих тільки по 1 і 2 примірники.
Мойсей, поема І. Франка, четверте видання з передмовою — 35
За сестрою, А. Чайковського, оповідання з козацької старини з ілюстраціями, семе видання — 50
Для Рідного Краю, Лев Ясінчук, відгомін ювилейних свят в Америці в честь Рідної Школи — 40

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, (13 осіб) — 30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна", перероблена для сцени Олексою Скалозубом, (15 осіб) — 40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів Гетьмана Мазепи (8 осіб) — 35 ц.
ДАНИЛО ЧАРІВНИК, або Вратоване Супружжа, комедія на 4 дії зі співами (5 осіб) — 25 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагекомедія на 4 дії зі співами (6 осіб) — 25 ц.
ДВА ДОМИКИ И ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького (8 осіб) — 15 ц.
МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко (10 осіб) — 35 ц.
АМЕРИКАНКА, комедія на 3 дії, В. Павлусевич, 5 женщин і 2 мужчин — 35 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6. жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) — 30 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка — 25 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5) — 15 ц.
КВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16) — 35 ц.
ПАВУКИ, комедія на три дії, нап. Ярославенко. (Осіб 11) — 35 ц.
СТРАЧЕНЕ ЖИТТЯ, песа із селянського життя, на три дії, 4 осіб — 15 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб) — 25 ц.

Замовлення слати до:
SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОТСІ ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРОДАЄТЬСЯ ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ:

ГАЙДАМАКИ або **ІЛЮСТРОВАНИЙ КОБЗАР** Т. Шевченка з дуже гарними ілюстраціями, виданий артистом А. Г. Сластьоною. Формат книжки 14x17. В паперовій оправі $3.50. Тепер — $2.00
В полотняній оправі $4.50. Тепер — 2.75
В гарній люксусовій оправі $6.00. Тепер — 3.50
КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 707, оправлений. Ціна $2,50. Тепер — 1.75
КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 309, видання Українського Слова. Ціна $1.50. Тепер — 1.00
ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 3-ох томах, в гарній оправі. Ціна $8.50. Тепер — 5.00
ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 5-ох томах, звичайна оправа. Ціна $15.00. Тепер — 7.50

Замовлення слати до:
"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРОНКС, Н. Й.

Ставмо справу ясно.

В 96 і 97 числі нашого органу вичитав я оголошення „Української Громади" г. Бронкс під ч. 675 Іст 183 ул., котра взиває прибути на спільне свячене, яке відбудеся в церковній галі під тим самим числом.

Українці в Бронкс знають, що досі ми мали одну Українську Громаду, згуртовану біля Укр.-Ам. Демократичного Клюбу для цілей просвітних і загально народних.

Про „Українську Громаду" під ч. 675 Іст 183 улиця ми не знали, а тільки чули, що там є церква.

Зприводу того думаю, що треба оголошувати. подібні запрошення, хочби й на даремне свячене, у такий спосіб, щоби відповідав цілковито дійсним відносинам. Коли „свячене" влаштовує церква, і то задурно, то це добра справа, але треба доконче оголосити явно й славно, що така і така церква, чи той і той комітет, чи той і той священик, влаштовують ось таке свято чи підприємство.

Наша, від 10 років істнуюча Українська Громада, дбає про своє імя, бо хоче біля свого доброго імени згуртувати ввесь наш загал у Бронксі. Ми оплачуємо великий рент за наш льокаль, влаштовуємо віча, концерти і стараємося повести і просвітну працю, щоби в той спосіб громада зростала, набрала довіря у свої сили й збудувала свій власний Український Народний Дім. Ось тому й залежить нам на нашім імени.

Василь Морозович.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Тов. Укр. Січ, від. 170 У. Н. С. повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих о зміні товариського льокалю і мітінги на будуче будуть відбуватися як звичайно в пятницю по 10. кождого місяця. Сего місяця мітінг відбудеться в пятницю 12. мая, в год. 7.30 ввечір, під ч. 181 Fleet St., в Українськім Народнім Домі, близко 5 конерс. Обовязком кождого члена прибути на збори бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі бажають виміняти свої старі грамоти на новий рід обезпечення то припоминаю принести свої старі грамоти на мітінг і рівнож припоминаю довгуючим членам, вирівнати свої залеглости до У. Н. Союза і до тов. Січ, бо в противнім разі такі члени будуть суспендовані і рівнож припоминаю, щоб за діти заплатили вкладки, котрі члени мають залеглість до укр. Н. Союза. За уряд тов. Січ, від. 170 У. Н. С.: Т. Наконечний, секретар.

МІШАНІ ХОРИ

ДЛЯ ВСІХ ТИ МЕРТВА І СМІШНА, А. Степовий, слова О. Олеся	20 ц.
СОН, Я. Ярославенка, слова О. Маковея	20 ц.
ПОЛУБОТКО, слова Т. Шевченка, муз. В. Безкоровайного, супровід фортепяна	50 ц.
МОЛИТВА ЗА РІДНИЙ КРАЙ, слова М. Підгірянки, і **НАША СЛАВНА УКРАЇНА,** слова В. Самійленка, муз. Ярославенка	20 ц.
ПІСНЯ РІДНОЇ ШКОЛИ на хор мішаний, мужеський і жіночий (діточий), Я. Ярославенка	20 ц.
ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ, Я. Яославенка, в супроводі фортепяна	20 ц.
ХРИСТОС І ХРЕСТ та **СИПЛЕ СНІГ,** слова І. Франка, муз. Я. Ярославенка	50 ц.
ВСТАЄ НАШ ЛУГ, слова М. Матіїва-Мельника, муз. Я. Ярославенка	25 ц.
ВЕСІЛЛЯ, Я. Ярославенка супр. фортепяна	75 ц.
ОЙ ЩО В ПОЛІ ЗА ДИМОВЕ, слова І. Франка, муз. М. Лисенка, супр. фортепяна	50 ц.
ЧАБАРАШКИ, в супр. фортепяна, муз. С. Людкевича	75 ц.
НА МАЙДАНІ, М. Вериківського	20 ц.
УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ, М. Гайворонського: Ч. 5. 1. Ой ти знав, на що брав; 2. Ой вирву я рожі квітку	15 ц.

ЖІНОЧІ ХОРИ

І ДОСІ СНИТЬСЯ, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка	20 ц.
СОЛОВЕЙКОВИЙ СПІВ, слова Л. Українки, муз. В. Безкоровайного	20 ц.
РЕВЕ, ГУДЕ НЕГОДОНЬКА, слова Л. Українки, муз. В. Безкоровайного	20 ц.
НІЧ, Я. Ярославенка	20 ц.
ПЛУГ, жіночий або мужеський хор, Івана Левицького	20 ц.
СОН, І. Левицького	20 ц.
ДИВУВАЛАСЬ ЗИМА, слова І. Франка, муз. Я. Ярославенка	20 ц.

МУЖЕСЬКІ ХОРИ

САДОК ВИШНЕВИЙ, слова Т. Шевченка, муз. Калиняк-Безкоровайного	25 ц.
ПЛУГ, Івана Левицького	20 ц.
ГУКАЙТЕ ЇХ, слова Филянського, муз. В. Безкоровайного	15 ц.

Новищих пісень маємо на складі тільки по одному примірникові.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ

ЛІТУРГІЮ святого Іоана Золотоустого, на мішаний хор

Музику склав Олексан'ер Кошиць. Ціна $1.50

"SVOBODA."

81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

FOLK ART TO PRESERVE NATIVE CULTURE.

By **Walter Rendell Storey.**

Foreign handicrafts are in many ways akin to our own recently discovered folk art, as may be seen in the Ukrainian exhibition in the mezzanine gellery of the original Roxy Theatre. Here are displayed embroidery that employs the same cross-stitch as one finds on Colonial samples, and pottery ornamented by the "slip" method used by the old Pennsylvania potters. Visitors should be as much interested in discovering the universal kinship between arts of different nations as in enjoying their decorative beauty.

The Pro-America Society, which is sponsoring the display (open until May 15) is an organization of American women of foreign descent, of which Mrs. Oliver Harriman is national chairman and Mrs. Jean Carpenter, president. Mrs. Marie Skuba is head of the Ukrainian group.

All of the Ukrainian crafts are carried on in the homes of country people, primarily for their own use. On them is lavished a wealth of traditional motifs peculiar to each district, and every article varies slightly. Important examples of weaving are the wool kilims—flat woven rugs which are used for floor coverings, bedspreads, couch covers and wall hangings. These come from the Galician district of the Ukraine. Some of their patterns are suggestive of the zig-zag motifs found in American Indian work; other designs are related to those found in Near Eastern rugs.

Ono fine kilim, copied from a rug more than 200 years old, has a floral motif in bright reds, yellows and greens decoratively contrasted with a black ground—a color arrangement similar to that of some of today's smart dress silks. This rug, and another one in tones of brown, would fit easity into a modern room.

The embroidery on linen ranges from tablecloths in the closely worked black-and-red pattern to a bedspread with a large realistic poppy motif. Characteristic of Ukrainian embroidery is the frequent use of black in the designs.

Antique craft work is displayed as well as work recently done in the Ukraine, where an effort is now being made to stimulate national art. In many costumes may be seen beautiful needlework used to ornament skirts, blouses and men's shirts. A series of large dols illustrates the varieties of decorative costumes of different districts. The ancient coat-of-arms of the Ukraine is displayed in a panel of fine petit-point.

As may be expected in a heavily forested country such as the Ukraine, wood carving is common. In the exhibit are carved and inlaid platters, bread plates, boxes, candle-holders and a walking-stick with a handle derived from an ancient battle-axe and known as a "tupirtzie." This is used as a formal equipment for patriotic paraders and as a national symbol. Closely grained fruit woods are mainly employed, such as peach, plum and pear. Ornamentation is developed by inlays of varied colored woods, mother-of-pearl and glass beads.

The pottery from Western Ukraine has a white unglazed ground with geometrical and floral patterns made with colored glazes. Red clay platters are decorated with the familiar raised-slip technique. These come from the Poltava Province, where the finest ware is produced. In pottery, as in other crafts, many of the decorative motifs recall ancient Byzantium art; these are often combined with a native conventionalization of floral forms.

Also displayed are multi-colored Easter eggs with intricate designs and minute detail. The more elaborate ones are composed of wax or a bread composition. Bits of straw are inlaid in the designs. Every householder is an expert at making these festival objects, which often show great originality and artistry.

(The New York Times Magazine, May 7, 1933).

—o—

POLAND AND SOVIET IN CLOSSER ACCORD.

By **Jerzy Szapiro.**

Wireless to The New York Times.

WARSAW, May 5.—The Soviet envoy here, Antonoff Owsiejenko, was received Monday by Marshal Pilsudski, a distinction reserved for a few diplomats on very important occasions. The same evening a special Soviet trade mission headed by Deputy Trade Commissioner Boyeff arrived in Warsaw to study Polish economic and industrial conditions. The mission took part in the Polish national holiday celebration and military parade Wednesday.

A leading member of the Pilsudski bloc left for Moscow to represent Poland with the Polish envoy at Monday's May Day parade in Moscow. The Soviet art exhibition, just closed, has been Warsaw's most successful artistic event of the year, and exhibition of Polish art is intended to visit several Russian cities this Summer.

These are but a few of the outward signs of Soviet-Polish friendship, based on the recently signed non-aggression pact.

With a militant Nationalist government installed in Germany Russia is regarded as having become Poland's natural ally—the more so as the Hitler government is as unpopular in Russia as here. Herr Rosenberg's and Chancellor Hitler's foreign policy experts are said to dream of a crusade in Russia and the creation of a powerful Ukrainian State. This, it is felt, is a menace to both the Soviet and Poland, both having considerable Ukrainian minorities.

(The New York Times, Sunday, May 7, 1933).

—o—

THRONG HEARS GEN. SIKEVICH.

Exile Foresees United Nation Under Own Rule in the Ukraine.

General Waldemir Sikevich, who led armies under two flags and is now an exile under a third, spoke here last night on his native Ukraine at the Ukrainian National Home on West Nineteenth street.

At the beginning of the World War General Sikevich was at the head of a crack division in Czar Nicholas's army, but when the czarist regime was overthrown by the revolution in 1917, he, along with many other native Ukrainians, saw within their reach the fulfillment of their dreams—a Ukrainian nation.

Hastily organizing an army of Ukrainian patriots, the general attempted to wrest from Russia that part comprising the Ukraine province. He failed in his effort and was forced to flee. He now makes his home in Toronto, Canada. But he is still confident that he will see the day of a united Ukraine, parts of which are under Polish, Roumanian and Soviet control.

General Sikevich is on a four months' lecture tour in the United States. His object is to acquaint his people in this country with the conditions of the Ukrainians in Canada and Europe. He speaks French, German, Russian, and several other Slavic tongues, although his English is halting.

Last night's lecture was on the Ukraine, her past history, and her place in the future. He also spoke of the Ukrainian farmers in western Canada, whose conditions, he said, were worse than those confronting the American farmers. He returns to Canada June 12.

(The Bayonne Times, Thursday, May 4, 1933).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА БІЩЕ, ПОВІТ БЕРЕЖАНИ.

Дорогі наші Земляки!

Виділ нашої Читальні піднимається саме тепер великого діла. Задумує поставити **свою хату,** памятаючи на великі слова найбільшого нашого поета, що: В своїй хаті — своя правда і сила і воля.

Знаємо ми значіння тих слів, бо кождої днини відчуваємо — та чи не краще знаєте й розумієте їх Ви, що жиєте далеко від Рідного Краю на чужині. Хочемо, щоби й наше Біще було подібне, як не до чужих, то бодай до наших вже близьких нам сусідів.

Та відоме мабуть усім наше теперішнє матеріяльне положення. Кріза таки нам добре дається в знаки й пригнітає нас майже до землі, але Виділ Читальні розуміє вагу хвилі й не опускає рук униз. Виділ вірить, що навіть тепер, в часі цього величезного лихоліття, якщо візьметься чесно й щиро до праці, вона піде, бо мусить, а при зрозумінню та помочі наших найближчих діло пуститься в рух, його скінчиться й допровадиться до бажаного кінця.

Маючи це все на увазі, ми звертаємося до Вас, наші найближчі, та найрідніщі Земляки, з проханням **підпомогти нас.** Підіть поміж наших, представте їм справу ясно, і просіть їх в нашому імені, щоб не пощадили якого цента на цю справу, на **свою хату.** Ми віримо, а з нами й Ви мусите повірити, що задумане нами діло мусить довершитися, бо воно конечне, бо воно святе. І в цій вірі ми кличемо:

Поможіть, а за поміч Вам **спасибіг!**

З поважанням:

За Виділ Читальні:

Е. Манацький, голова,

Михайло Ворона, секр.

Дорогі Краяни з Біща й околиці, отсе перший раз наші рідні простягають руку по жертву на Народний Дім, який має повстати в Біщу. Тож сподіваюся, що всі як один і одна відгукнемося на цей поклик і допоможемо доброму ділу.

Жертви прошу слати до:-

Harry Boluch,

68 Huber Ave., Providence, R. I.

або просто до Біща.

Г. Болюх.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ спільника до будови „Української Гарбарні" в Галичині, у Бобецькому повіті. Сума потрібна около тисячу двіста долярів ($1,200). Ближчі інформації, проситься звертати на адресу: 107-110

MYRON LESKIW,
322 E. 6th Street, New York, N. Y.

ДО ВИНАЙМУ АПАРТАМЕНТИ,

3 і 4 кімнати, неумебльовані, ванна, горяча вода, електрика. Рент від $15 до $22. Голоситися під ч. 104-9

51 MONROE ST., NEW YORK CITY,
(близько Сіти Гол).

ФАРМИ

в полудневій части стейту Ню Йорк.

ФАРМА 118 АКРІВ, добрі будинки, коні, корови, кури і машинерія. Ціна $2,000, готівкою $1,100.

ФАРМА 153 АКРИ, земля рівна, старі будинки. Ціна $800, готівкою $500.

ФАРМА 375 АКРІВ, багато мурованих будинків, багато худоби, 4 коні, 150 акрів вартісного ліса. Ціна $5,400, готівкою $2,500. Тут замешкує 640 родин українських і других. 107-111

S. MORANSKI,
14 E. Washington Ave., Bath, N. Y.

ФАРМА 120 АКРІВ,

тут є добра нагода, одна з найліпших фармерських дільниць. 90 акрів орної землі, 10 акрів саду, 20, акрів доброго ліса. Дім, гарних 10 кімнат і 5 других добрих будинків, 4 корови, ялівки, коні, кури, пчоли, безроги вся машинерія і тульца. На гарна фарма продається за $4,500, готівкою $2,000. 107-109

F. H. DUCH,
84 E. 7th Street, New York, N. Y.

МАЮ НА ПРОДАЖ ДВІ ФАРМИ, одна більша, друга меньша. Продам котру небудь.

ОДНА 130 АКРІВ доброї землі над рікою, дім новий, 9 кімнат, велика барна, 3 малі будинки, курник, 1 кінь, 7 штук рогатої худоби, 2 милі від міста. Добра дорога. Ціна $6,800, готівкою $2,600,

ДРУГА 50 АКРІВ, гарний дім 7 кімнат, барна, 3 курники, 1 кінь, 4 корови. Ціна $4,600, готівкою $2,500. На обох фармах є фармерська машинерія. Голоситися до властителя:

NICHOLAS KRASNAHIRA, R. F. D. 4,
Box 97, Norwich, Conn. 107-110

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(40)

На повітроплаві О-220 все більше зростало занепокоєння долею Тарзана, Ґрідлія та трицятьох інших осіб. Їх уже кілька днів не було й годі було сказати, що з ними сталося. Капітан Зупнер післав ще одну виправу відшукати їх. Виправа далеко не заходила, бо стрінула слонів та інші потвори, які їй були невідомі. Часами доводилося відстрілюватись від них, щоб не стати їх жертвою. Нарешті й ця партія повернулась, не знайшовши слідів Тарзана.

„Поки ми ще не маємо повного доказу того, що всі загинули — сказав капітан Зупнер — ми повинні вжити всіх заходів, щоб уратувати наших товаришів". Після того він рішив, що його повітроплав має кружляти над цією місцевістю, поки не знайде слідів затрачених людей. Після того він наказав пустити в рух мотори. Поволі величезний кермовик піднявся в повітря й далеко по пралісах розляглося тарахкотіння його моторів.

Джесі Ґрідлі, після того, як прогнав геть людей з долини, подався з дівчиною до руїн свого літака. Тут він забрав зброю та набої, які були, щоби добре узброїтися й рушити в дальшу дорогу. „Ну, тепер куди ми підемо?" — запитав він дівчину. Вона здвигнула плечима, показуючи тим, що не розуміє його слів. Ґрідлі засміявся й узяв дівчину за руку, й вони вирушили далі. Ґрідлі йшов без цілі.

Іванна показала пальцем у тому напрямі, куди вони мають іти. „Там лежать гори Зорама, а за ними мій рідний край", сказала дівчина. Та Ґрідлі не зрозумів її. Він довірчиво пішов до дівчини, знаючи, що вона тут напевно має десь людей свого племени й тому захоче вернутися до них. Дівчина відважно вела Ґрідлія вперед. Часами вона перебиралася через провалля, а часами вилазила на такі скелі, що треба було подивляти її силу й сприт.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".